

Ries Jansen; verhaal van evangelist Bomhof uit Enschede, die hem zijn laatste uren bijstaat

RIES JANSEN

ingescaand / deels overgetypt door Ria Snoek (Johandochter, geb 1954) en soms van commentaar voorzien (cursief en met de toevoeging RS)

RIES JANSEN, die naam was in de winter van '44-'45 op de Veluwe een begrip geworden van niets ontziende haat. Hij was een mensenjager bij uitnemendheid. Bij een schietpartij met de illegaliteit in Rotterdam geraakte hij gewond, doch herstelde en op de Veluwe zette hij zijn luguber bedrijf voort. Na de bevrijding kwam hij voor zijn rechters en zijn misdaden waren zo zwaar, dat de doodstraf tegen hem werd uitgesproken en het gratieverzoek afgewezen.

Toen de moeder (*Marie Snoek-de Nooij, RS*) van één van zijn slachtoffers (*Wim Snoek, Govertzoon; RS*), die destijds LO-leider in de Alblasserwaard was, van zijn veroordeling las, zond ze hem een Bijbeltje en vermaande hem in een brief zijn toevlucht bij Jezus te zoeken. Welk een genade als een moeder, die haar kind in de handen van deze man zag vallen, daartoe kan komen.

En welk een zegen heeft God daarop willen geven.

Ries Jansen heeft zich bekeerd, niet om zijn straf te kunnen ontgaan, maar om voor het vuurpeloton te kunnen getuigen van de liefde Gods, die ook de moordenaar wil thuisbrengen.

In bijgaand stuk verhaalt de evangelist Bomhof uit Enschede, die hem in zijn laatste uren bijstond van het einde van Ries Jansen. **(Uit de zwerver d.d. 1 april 1949).**

"Mijnheer, er is telefoon uit Arnhem !" 't Blijkt de directeur van de "Koepel" te zijn. En hij deelt mede, dat Jansen vrijdagmorgen geëxecuteerd zal worden, daar zijn gratieverzoek is afgewezen. Hij wil nog gaarne met mij spreken.

Die nacht slaap ik weinig en ook tijdens de reis heb ik het moeilijk. Behalve de beide brieven, die ik van hem ontving is hij me geheel onbekend. Hoe en wie zal ik ontmoeten? Wat zal men zeggen tot een mens, die morgen zijn aards bestaan zal moeten beëindigen. Ik zie er tegenop, al weet ik al jaren "In die ure zal het u gegeven worden".

In de gezellige bezoekkamer ontmoet ik - na even wachten - Jansen. 't Blijkt een wat kleine man, nu wel mager, maar gespierd gebouwd en sterk zwart behaard. 't Witte gezicht spreekt van het lange, uitzichtloze wachten, vier jaar. Maar zijn tred is vast, de lichtblauwe oogopslag zeker. Hij lijkt niet op iemand, die morgenvroeg gefusilleerd zal worden.

Zijn gevouwen handen liggen op tafel. Hij kijkt mij diep in de ogen. Ik hem. Dan vat ik zijn beide handen, trek ze naar me toe en zeg: "Morgenvroeg reist U een grote heerlijkheid in. Ik ben jaloers op U. Bedenk eens even: U is dan bij Jezus thuis."

Dan wordt ook hij blij en zegt met een gelukkig gezicht "Ja mijnheer, ook ik verlang zeer en zie met hunkering uit naar het ogenblik, dat ik naar de paal geleid word. Dan mag ik - onwaardige - Hem zien. Ik ervoer, Hij vergaf al mijn schuld. Nu leef ik uit het geloof. Met die paal heb ik reeds afgedaan. Dat maakte Jezus goed!"

Maar dan schreit hij en zegt: "O, mijn zonden maakten zo'n vreselijke scheiding tussen God en mijn ziel. Mijn schuld is groot, doch ik weet, God gaat een rechtvaardige weg met mij. De straf is juist, ik heb die verdiend." Een tijd later zucht hij weer en zegt dan "Mijnheer....", 'k Val hem in rede en zeg: "Noem mij broeder, want wij zijn samen in Jezus". "Broeder" vervolgt hij dankbaar, "er is echter nog een zware last die mij drukt. Ik kon voor Jezus niets doen, niets...." - hij huilt weer - "ik kom strak bij Hem met lege handen". Dan werpt hij het hoofd op de handen en snikt het uit. Maar dan roep ik: "Broeder, vat moed, U komt niet met lege handen. Uw laatste brief is in mijn woonplaats tot grote zegen geworden. Denk aan de moordenaar aan het kruis. Broeder, na bijna 2000 jaar spreekt hij nog door zijn doodsnood. Voor hoevelen is hij tot een zegen geworden?" Dan wordt hij zeer gelukkig. Zijn gezicht gaat letterlijk stralen. De realiteit van het Bijbelvers: "Dood waar is uw prikkel, hel, waar is uw overwinning" zit tegenover mij aan tafel. Zulk een overwinning in het aangezicht van de dood heb ik nog nooit meegemaakt.

Als zijn vrouw komt is hij flink. Rustig staat hij daar. Hij zegt: "Vrouw wees sterk. Ik ben het ook. Ik ben klaar. Voor mij is er geen smart meer. Ja, jij blijft achter met het kind, maar God blijft ook!"

's Middags spreken we verder. Zijn warme eten wordt koud. Ik maak hem erop attent. Hij eet met smaak. Maar plots zegt hij: "Maar U, hebt U al gegeten? Kom, we zullen het delen." Dan eten we samen het blik breckboontjes met aardappelen leeg.

Samen bespreken we Romeinen 8, zijn lievelingshoofdstuk. Ja zegt hij, dat bijbeltje waar u uit leest, is mij door een moeder gezonden, wier zoon ik gearresteerd heb. Toen ze in de krant van mijn veroordeling las, heeft ze een bijbeltje gekocht en een liederenbundeltje, er een opdracht in geschreven, plus een brief, mij vermanende de toevlucht tot Christus te nemen. Deze daad heeft mij geslagen, tot aan Jezus voeten." Het bijbeltje en het boekje heeft hij nu, ook met een opdracht, aan zijn dochtertje geschonken. Als later in de middag de voltallige familie, 15 personen, in de bezoekkamer aanwezig is, vraagt hij me te willen vergezellen naar de executieplaats. Ik stem gaarne toe. Voor geen van beiden is het een verschrikking meer. Samen overdenken we Hebr. 12:1-15. Onder tranen neemt de familie afscheid. Tot in de deur gaat hij mee. Dan roept hij: "Vrouw, familie, kijk nog één keer om. Kijk naar mij. Zie hoe vast ik hier sta, en neem deze blik mee. Luister: Jezus is mijn vertrouwen. Hij is mij al. Met Hem ga ik morgenvroeg ter richtplaats. Hij ontvangt mij daar in Zijn eeuwige armen. Dag familie, dag vrouw. Vrouw, zie op Jezus! Tot ziens Thuis."

We gaan verder met de bespreking van het zo zeer gezegende Rom 8. Zo verglijden de uren en we bemerken het niet. Maar dan, tegen 1 uur 's nachts, kan hij niet meer. Ik zie het en vraag "Wilt u wat rusten?" "Ja, graag". Zo gaan we van elkaar.

's Morgens om half vier komt de klopp op de deur mij wakken. Hoewel Jansen niet heeft geslapen is hij zichtbaar uitgerust. Wat is hij toch flink en kalm.

Jansen spreekt ten afscheid met zijn broer, die ook "fout" was en uit de Limburgse mijnen naar hier kwam. Hij vermaant hem zich te bekeren en deze snikt het uit.

De overige tijd bespreken we Psalm 23. "Het dal der schaduwen des doods... Ik zal geen kwaad vrezen... want Gij zijt bij mij..." Zichtbaar woont er een grote vrede in het hart van de ter dood veroordeelde. Maar tegen 6 uur, bij het verstrijken der minuten, wijkt de vrede langzaam terug. Even later wordt hij angstig en roept: "O broeder, die paal". Ik zeg: "Broeder, Uw les is nog niet af. U hebt nog iets te leren. Die paal, dat is de duivel! Hij laat u op die paal zien. Zie af van die paal en in 't geloof op Jezus en Jezus alleen." En m'n arm naar boven richtend zeg ik: "Jezus, Uw verzoenend sterven is het rustpunt van mijn hart."

Mijn hart bidt onderwijl. En, Gode zij geprezen, de klaarheid des hemels begint als voorheen weer baan te breken op zijn gelaat. En even later roept hij luide: "O, broeder, die paal is weg. Jezus, Uw verzoenend sterven is het rustpunt van mijn hart. Overwinning is er, overwinning in het bloed des Lams."

Zijn broer huilt. De bewaker huilt. Maar ik kan niet huilen, want mijn ziel juicht. Als het begint te schemeren bidden we tezamen. Na het "amen" vraag ik mijn broeder te bidden. Hij doet het, in stilte. Als ik hem vraag luide te bidden aarzelt hij even, daar hij dit niet gewoon is, maar breekt gelijk door. Hoor hem nu bidden voor zijn broer naast hem, die daarop in snikken uitbreekt, voor zijn lieve vrouw, voor zijn ouders, zijn kind, de hele familie, de directeur, de bewakers en zichzelf. En aan het slot vraagt hij Jezus hem in Zijn geopende armen te willen ontvangen.

We worden geroepen. Allerlei autoriteiten zien we in de gang. De bewakers komen Jansen de hand drukken. In een dichte jeep gaan we tegenover elkaar zitten, geflankeerd door vier marechaussees. Als de auto stopt zijn we op een open plek in een bos. 't Is er doodstil. Mist hangt tussen de bomen. Als we om de wagen heen lopen staan daar 20 jonge kerels, rode petten op: militaire politie dus. In een halve cirkel staan ze -

10 aan 10 achter elkaar - in de morgennevel.

Ongeveer veertig personen tel ik met elkaar. Samen gaan we naar de paal. O, wat is hij rustig. De marechaussees doen een dun koord slap om zijn middel. Wij staan hand in hand en ik zeg: "Broeder tot ziens, bij Jezus in heerlijkheid. Jezus en Jezus alleen, broeder." Dan stap ik achteruit, hem aanzien tot naast het peloton.

Dan kijkt hij naar de hemel en richt zijn arm omhoog, langzaam en luid, voor iedereen verstaanbaar, roept hij: "Jezus Uw verzoenend sterven is het rustpunt van mijn hart". Dan blinddoeken ze hem. Hij strekt de hand voorwaarts, zwaait ermee langs het vuurpeloton en roept: "Mannen, gij zijt allen mijn vrienden. Mijn vijanden zijt ge niet, maar mijn vrienden zijt ge." Als hij mij gedankt heeft voor de steun in zijn laatste uren, richt zijn arm weer hemelwaarts en juichend horen allen hem roepen: "Here Jezus, door mijn blinddoek heen zie ik U genageld voor mijn zonden aan het kruis!" En nog luider jubelt hij: "Ja Here Jezus, ik kom"

De schoten knallen over de stille vlakte, met een lange nagalm. En de Engelen dragen hem in het Paradijs. Naast mij staat een Inspecteur van Politie. Hij zegt: "Ik ben ten zeerste verbaasd over de woorden van die man. Ik ken hem niet anders dan als een keisteen zo hard. Is het wel echt, wat hij gezegd heeft? Ik heb hem vroeger gekend. Het was zo erg. Het vroegere en dit, ik kan het niet rijmen." 'k Zeg: "U hebt toch zijn juichende roep wel gehoord. Vóór de dood speelt men geen komedie meer. Ik heb zijn laatste brief bij mij. Hebt U even tijd Ik lees de brief hardop voor. Dan is zijn antwoord: "Mijnheer, ik heb niets meer te zeggen, mijn mond is dicht."

Enkele heren komen naar mij toe en drukken mij de hand. Het blijkt op allen een diepe indruk te hebben gemaakt. God zegene de voortzetting ervan aan ons aller hart.